

GAZETA POPORULUI

Foaie politică-culturală
Apare în fiecare Duminecă

Abonamentul:

Pe un an 15 Cor.
Pe o jumătate de an 7 Cor. 5 fil.
Pe 3 luni 4 Cor.

Abonamentele să se trimită la adresa
„GAZETA POPORULUI“, Sibiu.

Adresa noastră e:

„GAZETA POPORULUI“
Nagyszöben, Dragonerwache 2
(Strada Gușteriții)

Inserate și anunțuri se primesc la admini-
strația gazetei.

Un șir cu litere mărunte întâia-ooră 30 fil.
a doua- și a treia-ooră 20 fil.

Biruința adevărului.

Omul obicinuește să privească adeseori prin ochelari în zarea îndepărtată, iar cele de aproape să le treacă cu vederea. Așa și noi, cu minciuna rusească, despre care am scris în numărul trecut al gazetei. Ne-a plăcut să găsim repede greșelile altora și să le scoatem la iveală, ascunzându-ni-le pe ale noastre de acasă. Și, fiindcă am vorbit despre împărăția minciunii și moartea ei, trebuie să spunem fără încurjur, că din dulceața-i înșelătoare, le place să se hrănească și multora din cei cari alcătuiesc azi trupul neamului nostru. Căci sunt oameni de minciună, — cu toate că vor fi ele și mai multe, căci pacostea aceasta are mii de capete, — cari ne privesc mai de aproape pe noi. Se minte uneori pentru *bani*, sau din *interes* cum s'ar zice, și acesta este păcatul cel mai mare; și se minte încă într'o formă, și anume *de dragul minciunii*, pentru de a nu spune adevărul. Se va fi părând multora minunată părerea aceasta, dar, pentru ca s'o dovedim că este așa, să ne arătați puțină îngăduință...

A minții de dragul minciunii, se pare a nu fi un lucru tocmai din cele mai primejdioase, până nu te-ai oprit să cercetezi meteahna mai de aproape. Eu, am socotit însă totdeauna, minciuna, de-o greșeală, și anume: ea înseamnă lipsa încrederii în puterile tale! Este o înșelare, cu ajutorul căreia vrei să te amăgești, să-ți aduni în suflet țaria aceea dumnezeiască ce-ți lipsește, ce te doare; să-ți câștigi acel razim, acea temelie morală sigură, pe care să-ți clădești zidurile grele ale vieții. Sunt mulți oameni, cărora le lipsește acest razim sufletesc moral mai adânc, și viața lor se aseamănă așa de bine cu o casă pustie, goală, părăsită, pe care au bătut-o în dragă voie tâlharii. În cuprinsul ei de paragină și părăsire, razele soarelui par pururea moarte, și tristețea sfâșietoare sălășluită în încăperile ei, te umple de groază. Așa sunt unii oameni. Searbădă s'a scurs viața în preajma lor, fără ca ei să ceară un dar dela ea, și fără să-i dăruiască cerințelor ei serioase o sfărîmă cât de neînsemnată din avutul lor sufletesc. Cugetarea și simțirea lor se'n-

vârte totdeauna numai în jurul lucrurilor mici, de-aceia atât plăcerile, cât și durerile ce le petrec, sunt asemenea lipsite de ori-ce largime. Ei mor de urât, târîți de valul cutropitor al unei sfâșietoare lipse de voință, de nizuință spre adevăr și dreptate. Pentru ei munca și stăruința celor ce știu ce vor, și-și talmăcesc prin fapte prisosul energiei (puterii) sufletești, este o împedecare, o stânjenire, un izvor de noi întristări și de bănuială. Oamenii aceștia mărunți și nefericiți, încep apoi să mintă, să se mintă mai întâiu pe ei înșiși, și să mintă astfel și pe alții. Când își înseamnă de nădărită că vor face ceva când vorbesc, sau când lucrează, ei mint mereu, și aceasta o fac numai pentru de-a putea da odată un cuprins vieții, ce se oprește întrebătoare în fața lor; de-a găsi un razim moral închipuit, pentru faptele lor; de-a înfățișa o scuză frumoasă privirilor arzătoare ale necruțătorului adevăr, ce-și întinde brațele asupra lor ca să-i zdrobească! Aceasta este lumea, acesta este cercul de gândire și simțăminte al nenumăraților răutăcioși, pizmătăreți și leneși ai neamului nostru, cari, în neputința lor dure-roasă, își schimbă așa de adese-ori veninul sufletului cu picăturile de cerneală nevinovată, pentru-ca, dacă nu prin fapte grele, cel puțin cu ajutorul cuvintelor, să se mintă pe paginile cărților ori răbdurilor gazete, pe ei înșiși, și să îndepărteze lumina adevărului din mijlocul acelora, cari o caută cu tot focul și râvna nepotolită a sufletului lor,

Acesta este un soi de mincinoși.

Vin apoi cei cari mințesc din interes, pentru parale. Aceștia sunt cei mai primejdioși, sunt plaga adevărată a neamului, care asemenea pecinginei se întinde și destramă legăturile, cari țin încă apropiate sufletele unele de altele. Dacă cei dintâiu mincinoși, despre cari am vorbit mai înainte, își îndeplinesc meseria numai din pricina celui gol sălășluit pe urma lipsei de voință dreaptă a sufletului lor, aceștia din urmă fug cu știința din fața adevărului, robiți fiind de vraja minciunii trezite de voință, de apucături și cugetare drăcească, de lipsă de caracter și adormire a conștiinței. Oamenii aceștia sunt gata a face pentru bani totul: dela minciuna

cea mai nevinovată și până la jurământul fals și păra nedreaptă; dela înșelătoria urită de tarabă și până la înfiorătoare tradare de interese mai înalte; dela mituire și cumpărare cu bani a favorurilor mărunte și până la zgudui-torul negoț al sufletelor și așezămintelor de odihnă pentru nevoile lui. Aici este biruința minciunii cu toate umbrele și demonii ei! Sunt de părerea aceea că prețul unui popor și puterea lui de viață se poate măsura cu toată siguranța după numărul mincinoșilor pe care-i cuprinde în măruntaiele sale. Scăzământul sau creșterea numărului lor, înseamnă totdeauna drumul cu care se în sus, spre culmi de lumină, sau în jos, spre aiunzimi de prăpastie. Aș fi în stare a-l numi de cel mai fericit binefăcător al omenirii, după Hristos, pe omul, care presupunând că ar fi investit cu puterea aceea cutropitoare și de trebuință, va reuși să stingă cu o sigură suflare de pe fața pământului pe mincinoși: pe mincinoșii mărunți și pe cei mari, cari de dragul ei stânjenesc adevărul, și pe cei-ce mințesc pentru parale. Aceasta ar fi cea mai strălucită biruință, pe care ar putea-o câștiga omul asupra omului, și totdeauna cea mai statornică înfăptuire a păcii, care trebuie mai întâiu încheiată în suflete, și-apoi pe câmpurile de luptă acoperite de leșuri.

Politica țării.

Se schimbă guvernul.

De câteva săptămâni conducătorii politici ai Ungariei șoptesc, că guvernul care cârmuiește acum, e pe cale de-a pleca din fruntea țării. Svonul acesta, cel puțin în parte, pare să fie adevărat.

Se știe, că ministrul președinte Wekerle, nesimțindu-se prea bine în dietă, unde cele mai multe voturi sprijinesc tot pe contele Tisza, a încercat să înghiebeze un partid nou, în prejurul căruia avea să adune un număr mai mare de deputați. El și-a alcătuit un program larg, arătând ce fel de binefaceri și hatăruri noi ar vrea să hărăzească țării. Pentru a ademeni cât mai mulți deputați, Wekerle a crezut, că poate să promită în programul său înfăptuirea

treptată a armatei ungurești, ceea-ce cu alte cuvinte înseamnă, că la toate regimentele din Ungaria, limba de comandă să fie, de-acum, fără deosebire, cea ungurească.

Se înțelege, că punctul acesta din programul lui Wekerle a trezit nedumeriri între conducătorii armatei austro-ungare. Se spune, că și la Curtea din Viena s'au ridicat în potrivă-i persoane foarte înalte. De fapt, pe urma acestor împotriviți M. Sa regele Carol nu și-a dat învoirea pentru programul lui Wekerle. Ce era să facă acum ministrul președinte? După obicei, el trebuia să-și dea abdicarea și să se îndeparteze dela cârma țării.

Așa a și făcut și săptămâna trecută înfățișându-se înaintea regelui și-a dat mulțumita. Înțeleptul nostru monarch însă și-a adus aminte, că acest minister a făgăduit, că va aduce pe seama țării de bună seamă votul universal. Planul votului e gata, dar din plan încă nu s'a făcut lege. L-a încredințat deci pe Wekerle să rămână ministru președinte până când își va îndeplini promisiunea dată. Maiestatea Sa nu l-a numit doar de aceea ministru, ca să schimbe rânduiala din brava noastră armată, ci ca să facă dreptate în țară, prin legea votului universal.

În chipul acesta Wekerle rămâne și mai departe ministru președinte, dar dacă va vrea, poate să-și schimbe pe vre-o câți-va dintre tovarășii săi. E vorba adecă să se ducă ministrul Mezőssy, care a dat faimoasa ordinațiune, ca să oprească pe oameni de-a cumpăra pământ după plac. Apoi și ministrul de interne Ugron își va da mulțumita. De Apponyi, care a fost greu bolnav, nu se vorbește nimic, cu toate că ar fi de dorit să se ducă toți aceia, cari prin poruncile lor pricinuesc numai vrajbă între oameni.

Lumea stă astăzi în preajma păcii și ori-ce schimbare de guvern trebuie să poarte pecetea luminoasă a duhului de libertate nețărnută, care s'a pornit de pe câmpurile Poloniei.

Regele a numit un minister nou.

În sfârșit, după multe desbateri, regele a numit pe noii miniștri ai lui Wekerle în chipul următor:

Contele Zichy Aladar pe lângă Maiestatea Sa.

Contele Apponyi Albert ministru de culte (peste școli.)

Baronul Szurmay pentru honvezi.

Dr. Földes Béla, fără lucru deosebit.

Dr. Unkelhäuser Carol, ministru pentru Croația.

Toth János, ministru de interne (peste fișpani și notari.)

Vazsonyi Vilmoș ministru de justiție (peste judecători.)

Szterényi Jozsef, ministru de comerț.

Contele Eszterházi Moritș și

Prințul Windischgrätz Lajos, amândoi fără resort (adecă fără lucru deosebit).

Primul ministru Wekerle va înlocui și pe ministrul de finanțe și pe cel de agricultură.

Din lista asta se vede, că dintre miniștrii cei vechi s'au dus trei: Ugron Gábor, Mezőssy Béla, și groful Bathányi. Cel din urmă a plecat din pricina, că conducătorul paișoptiștilor, contele Károlyi, nu l-a mai lăsat să stea într'un minister, care numai cu vorba e democrat, pe când, de fapt, urmărește alte scopuri.

Regele a stat cu prilejul acesta vre-o câteva zile în Budapeșta, până când a înțărît și jurat pe miniștrii cei noi.

Ținta guvernului rămâne însă aceea, care a fost și mai înainte, *înfăptuirea votului universal*.

Răsunetul sfaturilor de pace

Mersul învoelilor de pace au fost stănenite în cursul lor, pe deoparte de șovăirea Rușilor, iar pe de altă parte de cerințele Nemților, cari sunt așa întocmite, încât Ru-

șii se codesc să le împlinescă. Mărul de ceartă, din pricina căruia au fost întrerupte din nou sfăturirile pentru 10 zile, este următorul: Nemții cer ca ținuturile pe cari le-au cucerit dela Rusia să se hotărească de care țară vreau să se țină, prin votare, până când armatele nemțești se află încă acolo. Rușii zic: la asta nu ne învoim, deoarece-ce locuitorii acelor ținuturi nu-și pot spune voința lor pe față, câtă vreme baionetele nemțești nu se trag îndărăt în hotarele țării nemțești.

Aici e buba, și toată greutatea ce se pune în calea învoelii este ca să împaci capra și varza. Sfăturirile acestea dela Brest-Litovschi urmărite de lumea întreagă, cu cea mai mare luare aminte, și-au schimbat fața, ca să zicem așa, aproape în toată ziua. Rușii s'au îndărjit, cerând cu toată hotărîrea, ca Nemții să se lase odată de planurile lor de cucerire și să îngăduiască fiecărui om, să trăiască așa după cum îi este voia. Văzând însă Nemții, că Troțchi, care poartă mai cu seamă cuvântul la Ruși, vorbește tocmai așa, ca și când el ar fi biruitor, au dat cuvânt generalului Hoffmann, să le aducă aminte Rușilor de starea adevărată a lucrurilor, și anume, că ei sunt bătuți, armata neputincioasă și nici ei înșiși nu se pot învoi în ce privește conducerea țării, dorind unii una, iar alții alta. Apoi i-a amenințat, că dacă nu se învoiesc și nu mai lasă din îndărăticia lor, vor scoate iar săbiile din teacă și vor da glas tunurilor.

După-ce au ajuns până aci și neputând să se învoiască, atât Rușii, cât și trimișii puterilor centrale s'au întors în țările lor, pentru a se sfătui și a-și da seamă în fața deputaților despre cele făcute. Astfel atât groful Czernin, ministrul nostru de externe, cât și cancelarul german Hertling au ținut cuvântări, în cari și-au dat seamă despre mersul politicii și al învoelilor de pace din Europa.

Czernin mai împăciuitor a spus, că monarchia noastră e gata în tot momentul pentru pace fără cuceriri. Cancelarul german însă, subț apăsarea rășboinicilor din

Moartea lui Castor.

Acum câțiva ani, într'o zi de Septembrie, cuprins de un nespun dor de ducă pe care mi-l pricinuia albastrul nesfârșit al cerului și acel farmec amețitor al toamnei, mă plimbam de mai bine de un ceas pe stradă singur, fără rost, când la o răspântie mă întâlnii piept în piept cu maiorul.

— A! bună ziua. Ce? Aici? Eu te țin neam plecat acasă.

— Cum acasă, când am slujbă aici?

— Vezi că știam, că... mama ți-e bolnavă.

— Și eu nu știam nimic.

— Dar d-ta de unde știi?

— Soră-mea, care s'a întors aseară de acolo, îmi spunea că a găsit-o foarte rău.

Ca să-mi spue maiorul că mama era foarte rău, trebuia să fie în adevăr așa, trebuia să aibă altceva decât patima ei obișnuită.

În aceeași seară, după un drum, care mi s'a părut cel mai lung din câte făcusem în viață, sosiam acasă. Teama care-mi strângea inima și mă făcuse să trec fără o întrebare printre slugile eșite în întâmpinarea mea, mi se risipi, găsind pe mama în adevăr mai slabă decât o lăsasem, dar bine.

— Tu, dragă!

Și săraca oarbă, neputându-mă vedea, mă pipăia peste piept, peste față. Eu îi luai mâinile și i le sărutai, certând-o încet că nu mă vestise.

— Dar n'am fost bolnavă. Cine ți-a spus? A! Maioru? Acum înțeleg. A fost soră-sa p'aici. Ea nu m'a văzut după nenorocire și-și închipuia să mă găsească tot așa cum mă știa... și acum...

În adevăr, dacă sora maiorului n'o văzuse de când cu moartea tatei, era de înțeles cum spusese că e foarte rău, găsind pe femeia — acum un an încă tânără și frumoasă, — fără vedere și îmbătrânită cu zece ani în așa de scurtă vreme.

— Iar dacă acum mă găsești mai slabă adăogă mama, e că de două nopți nu pot dormi din pricina bietului Castor.

— De ce?

Ca răspuns la întrebarea mea, auzii afară, lângă fereastră, un urlat lung, sfâșietor.

— Uite, așa urlă de două nopți. Asta e a treia. Săracul! Nu știi ce are. Femeia zicea c'ar fi otrăvit. Eu crez că bătrânețea...

Liniștit dinspre partea mamei, acum îngrijit de starea cânelui, ieșii în curte, unde găsi pe Castor zăcând zăpăcit și prăpădit lângă fereastă cu gura deschisă. Femeia care știa cât de mult ținam la el toți ai

casei, era aplecată d'asupra lui; se încearcă să-i dea lapte dulce.

— Ce are, Mario?

Nu știa nici ea. De două zile de când nu mai mănca nimic, zăcea la soare și urla. Îi făcuse ea toate câte le-a știut, dar degeaba, îi era tot mai rău...

— Ia să încercăm să-i dăm laptele.

Și ajutat de femeie, detei cânelui, cu de-a sila tot laptele din ceașcă. Simțindu-se par'că mai bine, se ridică greoiu, mă mirosi dând din coadă, apoi se culcă iar urlând prelung și dureros.

* * *

Era târziu și mama dormia. Îi auziam, prin ușa deschisă dintre odăile noastre, răsuflarea regulată — și trebuie să fi veghiat două nopți pentruca să fi putut dormi acum, cu toate desecele gemete ale lui Castor.

Ce mă ținea pe mine deștept, nu erau însă urletele, ci atâtea amintiri și atâtea gânduri, trezite deodată în mine la vederea suferinței lui.

Cât de limpede văd nopțile de vară, când mă duceam la moșie pentru vânatoare. Iată-mă culcat în pridvorul luminat ca ziua de luna plină, neputând închide ochii din pricina cântecului pitpalacilor cari se aud pretutindeni, aici aproape ca sunetul a două pietre lovite una de alta, colo în depărtare

țara sa, e mai îmbumbat, spunând, că Germania e gata să lupte până la sfârșit și nu va lăsa dușmanilor nici un singur petec de pământ nemțesc. În jurul acestor două vorbiri s'a încins apoi o vie luptă cu alți cuvântători, și în parlamentul din Viena, Cehii, iar în cel german socialiștii au judecat aspru pe făcătorii noștri de pace dela Brest-Litovsk, spunându-le, ca să nu mai lase să se amestece armata în politică, căci acolo nu se pricepe.

În 29 Ianuar aveau să se întâlnească din nou în Brest-Litovsk, pentru-ca să încerce a pune pacea la cale. Din semenele, cari se arată, se vede însă lămurit, că nici Troțchi și nici Lenin nu pot să vină la întâlnire, fiind ocupați acasă la ei, cu mari tulburări.

În aceeași vreme însă sfaturile cu Ucrainii se apropie de sfârșit bun. Se pare, că mai ușor ne va sta în putință să ne învoim cu trimișii acestui stat nou înființat, cu care făcută fiind odată pacea, avem nădejde să primim cel puțin lucrurile de trebuință pentru traiu.

Lăsăm acum să urmeze cuvântarea conțelului Czernin:

Monarchia noastră pentru pace.

Vorbirea lui Czernin.

„Este datoria mea, să dau o icoană limpede despre tratativele (*sfătuirile*) de pace. Acei cari cred, că tratativele de pace înaintază prea încet, aceia nici nu-și pot închipui greutățile ce le întâlnim pas cu pas. Voi înșira aceste greutăți.

Nici odată, pe cât știu, n'au avut loc sfătuirii de pace cu ferestrele deschise. Eram pe deplin limpezit despre greutățile acestui fel de sfat. Dar am împlinit îndată dorința aceasta a guvernului rus.

Înainte vreme, tratativele de pace se făceau cu ușile închise, și numai după isprăvirea învoielilor, se comunica lumii re-

zultatul. Dacă azi se telegrafiază lumii toate amănunțele tratativelor — să nu se mire nimeni, în nerăbdarea ce stăpânește acum lumea întreagă, aceste știri sunt ca niște lovituri asupra oamenilor. De aceea trebuie că cu toții să-și păstreze sângele rece, și să aștepte sfârșitul, care va fi un bun sfârșit, dacă popoarele monarhiei vor sprijini pe oamenii lor răspunzători, la sfaturile de pace.

Pace trebuie să se facă . . .

Dela început trebuie să spun, că pacea Austro-Ungarei cu statele rusești din nou înființate, este „fără cuceriri și fără despăgubiri.“ Declar deci încă odată, că nu cer nici un kilometru pătrat și nici un crucer dela Rusia, și dacă Rusia se pune pe acelaș punct de vedere, — pacea trebuie atunci să se înfăptuiască.

Pot să spun, că nu e prilej de îngrijorare, că pacea nu va reuși.

Ceia ce o privește, în prima linie pe monarhia noastră, este marele stat nou format, cu care vom fi învecinați în viitor: Ucraina. Am ajuns foarte departe în învoelile cu ucraineni, așa precum am arătat mai sus, și am hotărât cum va fi în viitor, prietenia noastră comercială.

Oamenii Rusiei însă vor să se amestece, și ei în tratativele noastre cu Ucraina, sub cuvânt că nici nu-s hotărâte încă granițele Rusiei și Ucrainei. Aceasta stare nelămurită în afacerile din lăuntru ale Rusiei, au fost pricina târăgărilor în tratativele de pace. Nădăjduim ca în aceasta privință, peste câteva zile vom găsi drum liber, croit pentru continuarea învoelilor.

O altă greutate s'a produs acum, prin faptul că în Ucraina sunt azi două guverne. Cum vor mai fi greutățile de mai târziu nu știu, — un lucru țin să spun însă și anume că vechile granițe între Austro-Ungaria și Rusia de odinioară, rămân așa și între noi și Ucraina.

Ce să se întâmple cu Polonia, Kurlanda și Litvania?

Ce privește Polonia, declară că nu voim nimic dela noul stat. Liber și nestingherit poporul polon să-și aleagă singur soarta lui. Ne-am bucura însă dacă după pace, Polonia s'ar alipi de noi, dar asta de bună voie, nu silit. Am fi văzut cu plăcere pe guvernul polon la tratativele dela Brest-Litovsk, fiindcă țin Polonia ca un stat de sinestătător, dar guvernul rus, nu voiește să recunoască guvernul de azi polon, spunând că nu-i îndreptățit să vorbească în numele țării. A doua greutate e în ce privește soarta Curlandei și Litvaniei. Punctul de vedere german este că stăpânirea de acum din aceste provincii rusești, a arătat de multeori dorința populației de acolo pentru neatarnare.

Dar delegații ruși nu se învoiesc la aceasta, ci cer ca mai întâi se fie retrase trupele germane din provinciile acestea ocupate. Dar aceasta nu se poate acum, căci tot ce să află acum în Kurlanda sau Litvania, căile ferate, poșta, telegraf, industrie, toate sunt ale germanilor. A le desființa acum, ar însemna o stare de sărăcie și anarhie grozavă acolo. De aceea trebuie de găsit o cale mijlocie în această afacere.

Cum să se facă pace cu lumea întreagă?

Odată ce am încheiat pacea cu Rusia, atunci pacea obștească, nu mai poate fi împedecată, multă vreme, — după părerea mea, — cu toată zbaterea bărbaților de stat ai Antantei.

Deși nu voiu să-mi fac visuri multe, că rodul păcii peste noapte va fi copt, — totuși sunt încredințat că e pe cale să se coacă, — și trebuie să avem numai răbdare și să ne ținem încă. În părerea aceasta, m'a întărit propunerea nouă de pace a președintelui Statelor-Unite. În cele 14 puncte de pace, înșirate de *Wilson*, în vestea lui,

ca picăturile de apă căzând într'un vas plin. Castor se scoală din când în când și vine să mă miroase, îngrijat de neodihna mea.

Întă-ne la vânătoare într'o miriște aurie. Castor caută la cinci-zeci de pași, în galop cu capul în sus. Deodată, trăznit, se oprește în loc, nemișcat, ca de bronz, cu coada dreaptă, cu un picior ridicat în sus. La un pas înaintea lui stă prepelița pe brânci înfricoșată, hipnotizată. Mă apropii și strig: „Pil!“ El sare, prepelița zboară și eu trag. „Apporte!“ și mi-o aduce. E încă vie, numai aripată.

Întă-ne primăvara după sităruși, în păpurișul dela Lazuri, unde castor caută domol și amănunțit, pe când în câmpul de alături țărani aclamă sosirea berzelor cu chiote și cu zvârliri de căciuli în sus.

Când mă întorceam acasă de vacanță, mi-l aduceam înainte la gară, și era o arătare. Se opriau călătorii grăbiți în loc, să admite bucuria de nedescris a cănelui care-și revedea stăpânul după trei luni de lipsă: — dar după-ce plecam, îmi scria mama, cum intra în fie-care zi în odaie să miroase și se mângăie hainele mele de vânătoare spânzurate în cuer.

Mi-l dase tată-meu... Parcă-l văd: în ziua când m'am întors, după examenul de bacalaureat, mă întâmpină în capul scării și,

după-ce mă îmbrățișează și el și mama:

— Să trăești fătul meu, și să-ți dea Dumnezeu bucuria pe care ne-o faci.

Apoi mă ia de mână și mă duce în odaia mea, unde mă așteaptă cea mai neașteptată surprinză. În perete o panoplie cu toate trebuincioasele pentru vânat, patima mea: iar de sub pat iese Castor, întăiu lătrând, apoi bucurându-se de parcă mă cunoștea decând lumea.

A! fericirea mea de atunci! Și nu numai pentru ăst dar frumos, ci pentru toate câte mă înconjurau. Căci în clipa aceea, în fața lor, cari întinereau de mulțumirea mea, pentru întâia-oară înțelegeam ce mare lucru e pentru cineva să aibă părinți cinstiți, buni și uniți: o mamă care se lipsea de toate pentru copiii ei, — un tată în fața căruia toți se descoperiau cu respect, — o casă bătrânească moștenită din moși-strămoși, și slujii îmbătrânite în curte, iubitoare și credincioase.

Da, pe tată-meu mi-l aduceau aminte gemetele lui Castor. Mă vedeam întorcându-mă cu dânsul dela vânătoare, de unde venea să mă ia întotdeauna cu chibitca lui cu un cal, auziam sunetul neuitat al arcurilor chibitcei, auziam și glasul lui și corul nesfârșit de greeri.

Zădarnic îmi astupam urechile pentru

a putea adormi. Mentea acum plină din trecut, nu se lasă se fie adormită, ci depăna atâtea lucruri trăite, cari mă minunau prin limpezimea cu care le vedeam.

Abia era un an de atunci. Era ziua lui. Masa întinsă dela un capăt al sufrageriei la celălalt: tote rudele și prietenii. Lăutarii cântă cântece bătrânești. Unul din copii se scoală și închină în sănătatea lui. El se ridică supărat de mult ce se silește să nu pară mișcat, își ia paharul: „Dragii mei pilde bune v'am dat și eu și mama voastră. Dea Dumnezeu“... dar cuvântarea i se topește în lacrimile care-i dau năvală din ochi. Atunci mama se apleacă peste dânsul și-l sărută lung, în aplauzele tuturor și în cântecul de urare al lăutarilor...

Și acum, ce departe erau toate!

La pierderea lui moartea nu l'a luat numai pe dânsul, — iubitul, dus la groapă într'o zi de toamnă rece și ploiasă, — ci a luat cu el tot rostul neamului nostru, acum atât de risipit.

Mă întrebam și nu-mi puteam răspunde, ce ne despărțise așa și pentru-ce nu veniam să trăim cu toții împreună, cu mama, îngrijindu-o, ajutând-o. Nebuni ce eram! Dar negreșit cât mai îngrabă, aveam să mă întorc lângă dânsa și să încep a reclădi fala casei noastre, dărîmată de suflarea morții

o însemnată apropiere de punctul de vedere austro-ungar. Față de unele propuneri ale lui Wilson, trebuie să declarăm dela capăt, că vom apăra țările aliaților noștri împotriva oricărei încercări de dărăburire. Germania și Turcia sunt privite așa ca și cum ar fi pământul nostru propriu. În al doilea rând, respingem cu tărie sfaturile, cum avem să ne întocmim în lăuntru monarhiei noastre. Avem în Austria un parlament al votului universal, direct și secret. Vorbesc numai de Austria, fiindcă în delegația austriacă nu vorbesc decât despre afacerile austriace.

Cari sunt condițiile de pace ale Antantei?

Cu Rusia voim să stabilim raporturi de bună vecinătate. Cât privește Italia, Serbia, România, și Muntenegru spun din nou, că nu vrem să fim o societate de asigurare pentru jocurile de-a războiu dușmane. Nu vrem să dăm nimic dușmanilor, în dauna monarhiei și în câștigul acelora, cari vor să prelungiască războiul fără pagubă pentru dânșii.

Wilson, să se puie pe lângă statele Antantei, ca aceste să vestească odată condițiile de pace. Numai așa își va câștiga merite mari la înființarea păcii. Dar continuarea războiului nu va rămâne fără urmări. Italia, dacă n'ar fi intrat în război, ar fi putut câștiga mari foloase, acum nu va primi nimic.

Să ne înțelegem cu America!

Starea, care ni se înfățișează din faptul, că Austro-Ungaria de o parte și America de altă sunt acele mari puteri dintre statele dușmane ale căror interese se ciocnesc cel mai puțin, ne aduce la gândul, că tocmai un schimb de vederi între aceste două puteri, ar putea forma punctul de plecare pentru sfaturile împăciuitoare între celelalte state, cari încă n'au intrat în vorbă asupra păcii.

— „A! dar e peste putință!“ îmi ziceam tot eu. Și acum geamătul lui Castor era glasul tăcutei mele desnădejdi în fața ruinii neamului.

* * *

A doua zi dimineață mă trezește acelaș glas tânguitor al cănelui. Mă îmbrac, îmi iau pușca din cuiu, două cărtușe din cutia mesei și ies în curte.

— Castor, vin' aici!

Castor, care zăcuse toată noaptea nemışcat, se scoală ca prin minune și mă urmează.

Femeia, care m'a văzut și m'a înțeles, fuge în bucătărie plângând.

— Castor, vin' aici!

— Castor se tărăște cu greutate după mine până la maidanul de peste drum. Aci se culcă pe partea dreaptă, lăsând descoperit locul inimii...

După-ce s'a isprăvit, m'am întors acasă ca gonit de cineva, am intrat în odae, am trântit pușca pe pat...

Ușa din dreapta s'a deschis. Mama a înaintat pe dibuite și m'a coprins în brațe. Pe cealaltă usă au intrat Maria și Dinu, amândoi slugi de peste treizeci de ani în curtea noastră: — și cu toții am plâns pe tăcute moartea lui Castor, care ducea de parte, vremea unor fericiri apuse pentru totdeauna.

Ioan Al. Brătescu-Voinești.

Războiul Rușilor cu Românii.

Prietenii de cruce de odinioară au început acum să se ia la păruială. Rușii au voit să atragă și pe România la planul lor de-a încheia pace deosebită cu puterile centrale, dar Românii îmboldiți fiind de antantă și cine știe, poate trași fiind de sfoară și de data aceasta, nu se gândesc să se deie bătuți. Din ceartă s'a făcut apoi bătaie, și acum, precum scriu gazetele, între Rusia și România s'a gătat cu prietenia. Singura nădejde a Românilor pare să fie noul stat rusesc înființat de curând și anume *Ucraina*, cu care păstrează prietenie bună, și cărora Rușii asemenea le-a declarat războiu, deoarece nu vrea să se supună lor. Cum va decurge războiul dintre Ruși și Români, nu putem ști, atâta putem spune însă, că între România și între Rusia, se află *Ucraina*, pe care ar trebui s'o bată mai întâi pentruca să ajungă Rușii și la Români. Afară de asta, mai trebuie să spunem, că armatele românești, precum am citit și noi în gazetele dela Budapeșta, au pătruns în *Basarabia*, și după grele lupte au cucerit vechiul oraș moldovenesc **Chișinău**.

Tare ne temem ca nucumva România sa se păcălească și mai rău ca atunci când a declarat războiu monarhiei noastre.

Românii nu vreau să încheie pace.

Stockholm, 28 Ianuarie.

Din izvor sigur se spune, că ministrul român *Tache Jonescu* a îndreptat scrisori către toți trimișii țării în statele aliate României, în cari îi roagă să aducă la cunoștința guvernelor acelora, că armata și cărmuirea românească sunt neclintiți în hotărîrea aceea, ca să rămână credincioasă antantei orișice s'ar întâmpla la fronturi. România rămâne credincioasă antantei chiar și în cazul că Rusia ar încheia pace separată, și guvernul dimpreuna cu armata mai bucuros se retrag până în Siberia, decât să pună armele jos, ori să încheie pace separată (deosebită).

(Az Est).

Ruperea legăturilor diplomatice între Ruși și Români.

Berlin, 29 Ianuarie.

După cum vestește o telegramă dată din Petrograd, Rusia a *întrerupt* orice legătură diplomatică cu România. Legația (cei ce au să ocrotească și reprezinte afacerile unei țări în altă țară) română va fi îndrumată să plece în străinătate, și averea în aur a României, care se află acum în Moscova, va fi oprit stăpânirii de azi nedrepte a țării românești să se atingă de ea. Guvernul rusesc se obligă să ia sub paza sa aurul, și să-l înapoieze guvernului român. Pe generalul rus *Scerbacev*, l'au declarat de scos de sub scutul legilor.

Inmormântarea mitropolitului Dr. Victor Mihalyi.

Blajul jelește.

Frumosul orașel românesc de la împreunarea Târnavelor, Blajul, a îmbrăcat haina cernită, jelind moartea cărmaciului bisericii unite, a mitropolitului Dr. Victor Mihalyi. Steaguri negre erau atârinate la toate școlile și așezămintele de cultură românească al căror ocrotitor a fost răposatul. Lume multă din apropiere și din depărtări a venit să însoțiască la lăcașul odihnei de-a pururi rămășițele pământești ale bunului părinte sufletesc. Au fost de față Preasfinții Lor episcopii: *Dr. Demetriu Radu* al Orăzii-mari, *Dr. Valeriu Frențiu* al Lugoșului și *Dr. Iuliu Hossu*, tinărul și de curând sfințitul vlădică al Gherlei, fiecare însoțit de canonici și preoți ai diecezei sale; dela Sibiu a sosit în numele bisericii surori archim. *Dr. Eusebia R. Roșca*, asesorul *L. Tritianu* și secretarul cons. *Dr. Oct. Costea*, în numele Asociațiunii președintele acesteia *Andrei Bârseanu* și *Dr. N. Bălan*; comitetul național a fost reprezentat prin deputatul *Dr. St. C. Pop* dela Arad; au fost trimiși ai administrației, în frunte cu prefectul comitatului Albei inferioare; în sfârșit mulți protopopi, preoți și popor din împrejurimi.

In biserica catedrală.

Joi dimineața în 24 Ianuarie, ziua înmormântării, la ceasurile 9 un lung convoi, în frunte cu sicriul răposatului mitropolit purtat de câțiva protopopi, pornind dela reședința mitropolitană s'a îndreptat spre biserica catedrală. Ajuns aici, sicriul simplu

și împodobit cu o singură cunună din partea familiei, a fost așezat în mijlocul bisericii, în care iubitul păstor sufletesc timp de 23 de ani împărțise binecuvântările sale arhieresti. Indată s'a început sfânta liturgie slujită de P. S. Sa Dr. Dem. Radu, împreună cu ceialalți doi episcopi, încungiuirați de un număr mare de canonici dela toate scaunele vlădicești. Răspunsurile la sfânta liturgie le-a dat frumos și cu măiestrie corul seminarial. După liturghie a urmat prohodul, săvârșit cu evlavie în mijlocul bisericii, al cărei cuprins răsuna de jalnicele melodii dela înmormântări, cântate de păr. *Aron Papiu* și de corul seminarial.

Cuvântarea canonicului Dr. V. Suciu.

La timp potrivit, părintele canonic *Dr. Vasile Suciu* urcând amvonul, a rostit cu glas respicat o foarte înțelept întocmită cuvântare, în care a talmăcit durerea fiilor bisericii pentru pierderea bunului lor părinte sufletesc și a iscusitului cărmaci, care ne părăsește în vremuri atât grele și cu primejdii. „Sângele părinților, fraților și fiilor voștri — a spus cuvântătorul — a vărsat paraie pe toate fronturile, acum de trei ani și jumătate, așteaptă meritata resplată. Biserica noastră, provinția noastră bisericăscă, cu un instinct căruia nimica nu i-se poate împotrivi, vrea să-și păstreze vieța, nedespărțită de independența-i nu fără de jertfe dobândită. *Vieța, desvoltarea și înflorirea acestei biserici nu pot fi fără de autonomia pe care i-au dat-o restauratorii ori creatorii*

ei înțelepți și prevăzători. Instituțiunile noastre culturale, medii sau secundare, pentru cari totul am jertfit, ce biata am avut, cu boldul înăscut de conservare vreau să trăiască. Iar nevinovații copilași, îngerași în trup, lipsiți de părinții căzuți jertfă pentru patrie, cer pâne, cer carte și pe alocurea ori poate în cele mai multe locuri, nu va fi cine să li-o frângă. Se adeverește oare la noi, desolația de care se tânguia Domnul la Ezechiel (34, 5): „S'au risipit oile mele nefiind păstor“. Ca oameni cu credință ne punem încrederea în Dumnezeu și ne vom strădui să facem și din partea noastră totul, ca să răsbim deasupra primejdiilor ce ne amenință. În lucrarea aceasta a noastră — a urmat a spune vorbitorul — vom lua pildă dela răposatul părinte, al cărui suflet a fost în-suflețit cu multe însușiri frumoasă. A fost un preot în-suflețit de adâncă credință, a avut o ini-

mă curată, nefățărită și plină de iubire pentru binele bisericii și a poporului. În împlinirea datorințelor sale multe și apăsătoare, a fost totdeauna pildă de hărnicie, cinste și dreptate. A suferit împreună cu cei năcăjiți și și-a deschis larg mâna plină de ajutoare. Așa și-a trăit răposatul în Domnul creștineasca sa viață, după care s'a apropiat acum de cununa cea neveștețită.

Spre cimiter.

După-ce s'a sfârșit prohodul, sicriul cu rămășițele pământești ale vrednicului arhieru a fost scos din biserică și așezat pe carul mortuar, spre a fi dus la groapă. Înainte și după sicriul însoțit de arhierii și de preoții slujitori, parcă nu avea sfârșit șirul mulțimei adunate. În sunetele cântărilor corului condus bine de profesorul *Dr. Alexandru Borza*, cu pas domol a înaintat

jalnicul convoi de-alungul străzilor Blajului, spre cimiterul parohial.

La groapă.

La intrarea în cimiter, sicriul a fost luat de pe car și a fost dus la groapă de mai mulți protopopi. După săvârșirea obicinuitelor rugăciuni și a deslegării de-asupra gropii, în sunetele pătrunzătoarei cântări „Plâng și mă tânguesc“, sicriul cu trupul neînsuflețit al bunului mitropolit *Dr. Victor Mihalyi de Apșa* a fost acoperit în sânul pământului, unde toți pământeni mergem.

De pe fețele celor ce se întorceau dela groapă se putea ceti grija de viitorul bisericii rămasă fără cârmaci în fața celei mai mari primejdii ce o amenință. Întrebarea, ce și-o puneau cu toții, era: în ce stare e adusă biserica română unită pe urma planului de lege, înfățișat dietei de

Ostașii noștri culegând portocale (pomeranțe).

Decând cu afurisitul acesta de războiu cu Italia, n'a mai gustat nimenea portocale. Acum însă, după ce armatele noastre au pătruns pe pământ italianese, nădăjduim că în curând ne vom putea hrăni din nou cu aceste mere de aur. Chipul nostru înfățișează o grădină de portocale coapte, din care ostașii armatei austro-ungare culeg din belșug roada zămoasă și răcoritoare.

ministrul Apponyi, cu privire la autonomia catolică? Toți erau de părerea, că numai prin cea mai bărbătească pășire a arhierilor, urmași de întreg clerul și poporul, biserica română unită își va putea apăra drepturile ce-i sunt garantate prin trecutul ei, prin caracterul național al credincioșilor ei și prin legile de până acum.

Averea răposatului mitropolit.

Răposatul mitropolit n'a lăsat pe urma sa testament. După cum scrie „Unirea“, a rămas o fundațiune de peste 182 mii de coroane pe seama bisericii catedrale din Blaj. Din însemnările ce le-a purtat, se vede, că împărțea an de an 20—24 mii coroane spre scopuri de binefacere. În ajunul plecării sale din vara anului 1915 spre Oradea-mare, a împărțit spre scopuri de binefacere 70 mii coroane. Dumnezeu să-l facă părtaș de răsplata dreptilor!

Toate întru mărirea lui D.-zeu.

Cu câteva zile înainte de aceasta am cântat și noi cu îngerii și păstorii: *Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu!* Dar pentru-ca cinstirea noastră de Dumnezeu să fie deplină nu sunt destul numai vorbele și nici cântarea de mărire, ci mai vârtos prin faptele noastre trebuie să mărim pe Dumnezeu! Omul pătruns de adevăratul duh creștinesc va *cugeta* întotdeauna întru mărirea lui Dumnezeu. De îl ispitește un cuget rău din dragoste către Dumnezeu va căuta să-l potolească ori să-l stingă cu totul, întorcându-se cu inima spre Domnul; se va osteni chiar a se ruga mai des, obicinuindu-și astfel sufletul la rânduală și dreaptă cugetare. Întru mărirea lui Dumnezeu iubite creștine-vei uita, de pildă, suferințele ce ți le-a pricinuit cineva, sau o vătămare; vei uita asemenea a-i aduce aminte celui ce i-ai făcut o binefacere, ci le vei lăsa oare-cum îngropate, să se uite, întocmai ca pe o rană vindecată. — Întru mărirea lui Dumnezeu vei vorbi, dacă în ființa ta de față nu se spun vorbe ușuraticе despre credință și biserică, dacă deaproapele tău nu va fi defaimat și batjocorit, dacă oameni răi nu vor îndemna pe alții la necredință, la învrăjbire sau la ori-ce alte păcate. Întru mărirea lui Dumnezeu vei și *tăcea*. Dacă aproapele tău a făcut vre-o sminteală și alții nu o știu încă, omul rău îl dă îndată de gol la lume; creștinul adevărat însă face băgător de seamă numai pe cel-ce a greșit, tace însă în fața altora. Omului de rând de a făcut o faptă creștinească, îi place să se laude și să vorbească mereu de ea, dar nu așa creștinul cel adevărat. Omul de rând înjură și el dacă e înjurat, creștinul însă tace. — Întru mărirea lui Dumnezeu vei *lucra*. Un sfânt părinte zice despre un meșteșugar, că fiecare lovitură de ciocan a lui era făcută în slujba lui Dumnezeu. Era adecă omul atât de pătruns de duhul lui Hristos, încât își îndeplinea tot lucrul atât de bine și cu atâta grijă, ca prin aceasta să împlinească întotdeauna voia lui Dumnezeu și să se facă bineplăcut. — Întru mărirea lui Dumnezeu *nu vei lucra*, d. p. în zi de Duminecă și sărbătoare, ori dacă ar vrea cineva să te folosească pentru o treabă rea, bunăoară ca ajutor la o înșelăciune ori nelegiuire. — Întru mărirea lui Dumnezeu vei *râbda*. Ori cât de greu și ostenitor iar fi lucrul, creștinul nu înjură, pentrucă în el locuiește duhul Aceluia care a purtat crucea cea mai grea. În sărăcie și în năcaz creștinul nu murmură,

nu se răsvrătește, pentru-că în sufletul lui trăește chipul aceluia, care n'a avut să-și plece capul. În suferințe amare și în boală ori-cât de grea, creștinul nu desnădăjduiește căci sufletul lui e întărit și sprijinit de mâna puternică a Aceluia, care s'a rugat: „Părinte, fie voia ta!“ — Întru mărirea lui Dumnezeu *te vei lăpăda* de bunuri vremelnice, dacă prin aceasta poți încunjura o mare nemulțămire, ori un proces urât; de o slujbă bună chiar, dacă aceia te-ar putea duce la păcat ori te-ar împedeca ca creștin a prăznuii ziua Duminecii, de obiceiuri plăcute, dacă acelea îți răpesc banii și vremea, ori îți pricinuesc alte sminteale. — Tu se cade să trăești în toată vremea întocmai cum ar fi trăit Hristos dacă el ar fi fost în locul tău. Pe lângă o astfel de viață zilele tale vor fi ca tot atâtea pietrii scumpe, strânse într'o cunună de podoabă împărătească spre mărirea lui Dumnezeu.

(d. Alban Stolz)

Prof. P. M.

Hora jalei.

Jeale-i Doamne, cui și cui,
Jeale-i Doamne neamului,
C'a avut feciori destui;
Și Rusul i-a pus de cui.

Bată-te pustia, băta,
Tu Rusie blăstămată;
Că atâta ești de lată,
Și cu toți ne'mpăcată.

De-ar putea munții grăi,
Multe ni-ar mai povesti.

Că jeale-i Doamne, cui și cui,
Jeale-i Doamne codrului,
Da cum nu s'o jelui,
Că vara dac'a veni,
Și frunza va muguri:
În el cine va doini,
Să se'ndoje paltenii?

Pasărele
Singurele

Vor cânta doine de jele.

Las' pădure nu te teme,
C'or mai crește prin poiene;
Cocoșei și sânziene;
Printre ele
Viorele,
Că se potrivesc tustrele...

Laolaltă să'nflorească,
Codrul să ni-l primenească,
Ca p'o fată 'n sărbători,
Când-i vine pețitori.

M. Frunză.

Răvașul săptămânii.

Decorație. Dl prim procuror dela tribunalul din Sibiu, a primit crucea de războiu pentru merite civile cl. II ca răsplată și distincție înaltă adusă neobositei sale hărnicii dovedite în cursul războiului. Ne întovărășim și noi la vestea aceasta de bucurie, felicitându-l pentru distincția primită.

† **Ioan Lăpădat**, absolvent de pedagogie și teologie, fiul directorului școlar Dumitru Lăpădat din Săliște, a adormit în Domnul în floarea tinereții, lăsând cu durerea 'n inimi pe cei ce atât de mult îl iubeau. I s'a făcut o frumoasă înmormântare în Săliște, cu prilejul căreia părintele proto-

pop Dr. Ioan Lupaș a arătat nădejile legate de tinărul răposat atât de timpuriu. În numele tinerimei a rostit cuvântul de bun rămas studentul universitar Dumitru Roșca.

Membrii familiei și tinerimea au dăruit cu acest prilej suma de 450 cor. pe seama bisericii și școalei din Săliște.

Odihnească în pace! Bunul Dumnezeu să mângăie pe îndurerații părinți.

Chemarea sub arme a celor scutiți.

În zilele apropiate ministrul de honvezi va da o ordinațiune, prin care nimicește scutirea tuturor acelor, cari s'au născut în anii 1899—1894 și îi chiamă pe toți să între la armată. Acei scutiți (ungurește se zice: „felmentés“), cari s'au născut în anii 1899, 1898 și 1897 trebuie să între la 1 Martie, iar aceia, cari s'au născut în anii 1896, 1895 și 1894 numai la 3 April. Pentru-ca să se facă totuși înlesnire economilor scutiți, ministrul a dat ordin, ca toți cei născuți în anii amintiți, cari au scutire pentru economie, să între la armată în 11 Februar 1918, prin urmare mai iute de cât ceialalți. În schimb însă vor căpăta toți economii concediu începând cu 8 April și anume cei născuți 1899, 1898 și 1897 până la 8 Maiu, adecă de o lună, iar cei din 1896, 1895 și 1894 până în 31 Maiu. Astfel de scutiți însă, cari au fost vre-odată soldați vor căpăta concediu dela 30 Martie și anume cei din 1899—1897 până la 15 Maiu, iar cei din 1896—94 până la 31 Maiu.

În unele comitate, cum sunt spre pildă Arad, Bihor, Sătmar, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și așa mai departe s'a început lucrul câmpului. De aceea economii scutiți din aceste părți și născuți în anii 1899, 1898 și 1897 trebuie să între la armată în 11 Martie, iar cei din 1896, 1895 și 1894 în 8 April. Se înțelege că și ei vor căpăta mai târziu concediu.

Noul inspector școlar. În locul Dlui Munka Sándor, care ani îndelungați a ocupat postul de inspector școlar în comitatul Sibiiului, trecut acum la pensie, a fost numit de curând Dl. Dr. Pataki János. D-Sa își face cunoscută ocuparea acestui post însemnat printr'o scrisoare circulară, adresată și nouă, în care făgăduiește, că-și va desvolta activitatea cu cea mai mare

Prăvălie românească de galanterie

I. Gruia

Sibiu, Burgerg. (Str. Ocnei) 6

recomandă Onor. public românesc prăvălia sa de galanterie, jucării și mărunțisuri.

Vânzare en-gros și en-detai.

Mare asortiment în oglinzi de diferite mărimi, portofele (bughelare), bricege, broșe, mărgelile, inele, tabacheri, port-vizite etc. etc.

Mare depozit de hârtie de scris în toate mărimile și culorile, precum și bogată alegere în hârtii decorative pentru dulapuri.

Rame de fotografii în diferite forme și mărimi!

Toate mărfurile se vând cu prețuri curente la

prăvălia universală

I. GRUIA

Sibiu—Nagyszeben, Str. Ocnei Nr. 6

bunavoință și conștiințozitate. Avem toată nădejdea, că promisiunile date sunt garanția cea mai sigură, menită să aducă pacea și buna înțelegere între învățătorimea noastră și organele statului. Cu cuvintele acestea îl salutăm pe noul inspector în comitatul nostru.

Conscrierea celor de-ale gurii. Dela magistratul nostru se vestește: In zilele acestea s'a început în teritoriul orașului Sibiiu consemnarea cantității de grâu, cucuruz, făină și păstăioase, în scop de a satori și a aduna prisosurile. Consemnarea se face prin organele poliției. Poporația orașului este invitată să declare tot ce are, și să arate și — la cerere — să cântărească proviziile ce le are. Orce neascultare de aceste organe se pedepsește cu asprime.

Cât costă azi bucatele? Pentru cei ce vor să știe ce preț au azi bucatele, socotite după prețurile cele mai mari ce sunt îngăduite, dăm următoarea tabelă:

Grâu cor. 44.50—45.—

Secară cor. 42.50—43.—

Arpacăș coroane 44.—

Ovăz coroane 44.—

Meiu coroane 46.—

Porumb (cucuruz) pe cocean cor. 36.70

Porumb șărmat cor. 44.—

Rapița, calitate primă cor. 90.—

Rapița, calitate a doua cor. 86.—

Rapița sălbatică coroane 45.—

Câneșă calit. prima cor. 300.—

Câneșă calit. doua cor. 225.—

Câneșă calit. treia cor. 150.—

Impărțire de făină. Dela magistratul sibiiian se vestește: In 22 l. c. s'a dat la localurile de vânzare: un vagon de făină de grâu, un vagon de făină de săcară, și aproape un vagon de făină de cucuruz. Cei îndreptățiți de a primi făină, pot cumpăra câte 30 deca din fiecare fel, cu totul 90 deca. In timpul cel mai apropiat se așteaptă dela o moară din Timișoara trei vagoane cu făină de cucuruz, și dela o moară din Alba-Iulia un vagon cu făină de săcară.

Bucatele ce se vor îngădui economilor. La noile adunări de bucate la 3 Ianuarie, s'a hotărât să se lase oamenilor 13 kilograme de grâu sau cucuruz, ori 10 kilograme făină, de cap. Pentru copii sub 15 ani se lasă 10 klgr. bucate și 7 klgr. făină.

Pentru sămănăturile de primăvară se lasă oamenilor după un jughăr: din grâu 80 de klgr., din orz 80 klgr., din ovăz 70 klgr., cucuruz 15 klgr., din fasole dacă se pune cu cuibul 20 klgr., iar dacă să samănă 50 klgr.

Pentru vite să lasă: 250 klgr. cucuruz, ori ovăz, pentru un cal de lucru 350 klgr. pentru un cal de trăsură, pentru un mânz sub un an 50 klgr., pentru un bou 100 klgr., pentru un taur 350 klgr., pentru un miel 4 klgr., pentru un vițel sub jumătate an, 50 klgr., pentru o scroafă 70 klgr., pentru purcei până la 6 luni 40 klgr., peste 6 luni 30 klgr. cucuruz sau orz. Pentru îngrășatul porcilor, nu să mai lasă nimic.

(F. P. R.)

Moartea protopopului Dr. Gheorghe Dragomir. O telegramă din Șopron ne vestește, că între internații români de acolo a murit protopopul din Biserica Albă Dr. Gheorghe Dragomir. De un an și jumătate era dus de acasă și se vede, că necazurile și durerile sufletești l-au răpus înainte de vreme. Era un om în floarea vrăstei, în

anii cei mai frumoși ai bărbăției și totuși a căzut pradă morții. Răposatul protopop e cunoscut bine în cercurile românești, deoarece a fost profesor mai întâiu în Arad și pe urmă, vreme mai îndelungată, în Caransebeș. A muncit din greu, ca toții dascăli noștri dela seminării, a scris cu multă trudă cărți pentru teologi și s'a străduit din răputeri să crească preoți și învățători luminați și credincioși neamului lor. In urma sa a rămas o mamă nemângăiată și o soră bună, cari s'au dus în plaiuri streine, ca să îngroape pe răposatul fiu și frate.

A murit mareșalul Höfer. In 22 Ianuarie a murit în Viena mareșalul Höfer, acela care iscălea până bine de curând rapoartele oficiale zilnice despre luptele dela fronturi.

La ce te îndeamnă lipsa. In zilele trecute s'a petrecut în Brașov următoarea întâmplare. O femeie săracă s'a dus la un măcelar cunoscut și s'a rugat să-i dea un chilogram de unsoare. Măcelarul îi răspunse scurt, că n'are. Biata femeie se rugă atunci, să-i dea măcar 5 deca, să fearbă ceva la cei patru copilași, cari n'au mâncat cumsecade de două săptămâni. Măcelarul rămase neîndoit. Nu voi să-i dea nimic.

Când se târguiau așa, iată că intră un domn bine îmbrăcat și întreabă: „Ce-i cu cele 10 kilograme de unsoare, pe cari mi le-ai făgăduit?”

„Sunt aici Dle doctor“, răspunse măcelarul. „trimiteți fata după unsoare și vi-o dau îndată.“

Femeia săracă auzi cuvintele astea și ieși necăjită, în urma domnului, care câștigase cu ușurință 10 kg. de unsoare.

Nu trecură nici 10 minute și iată că o servitoare încinsă cu o șurță curățică, intră la măcelarul și ceru cele 10 kilograme pentru „domnul doctor.“ Măcelarul i-le dete, fără să bănuie nimic. Dar peste alte cinci minute veni și adevărata servitoare a domnului și ceru unsoarea. Mare fu mirarea măcelariului, care fusese înșelat, de femeia săracă, în chipul acesta. O căutară îndată, dar nu-i mai putură da de urmă.

In luptă cu un lup. Pe hotarul comunei Alțina, un vânător a fost atăcat într'una din zilele trecute de un lup, care sări asupra lui pe neașteptate din tufișul pădurii. Se începu o luptă strașnică între amândoi și numai cu multă greutate i-a reușit vânătorului să se desfacă de lup și slobozind pușca l'a culcat la pământ. Pe urma încăierării vânătorul s'a ales cu câteva mușcături la mâini. De temere, ca nu cumva să fi fost lupul turbat, vânătorul a fost trimis la Budapesta într'un spital, unde va sta sub observația doftorilor.

Demonstrații mari din pricina scumpetei în Praga. Din Praga să scrie, că Vineria trecută, cătră seară, într'o mahala a orașului s'au adunat cam trei mii de copilandri și femei, pornind pe străzi cu zgomot nemaipomenit. In drumul său mulțimea a spart fereștile dela restaurantul Heine și cafeneaua Nizza, apoi a spart pretutindeni fereștile dela prăvăliile măcelarilor. Nici poliția nu i-a mai putut opri până la 7 ore seara, când s'a împrăștiat.

Un voluntar în biserica sârbească din Panciova. In ziua de Bobotează un voluntar cu numele Ticserics Frantz a intrat în biserica sârbească din Panciova și a început să batjocorească pe Sârbi. Crâznicul l-a rugat să iasă, dar voluntarul n'a voit, ci a început să-l lovească. Atunci

preotul a lăpădat odăjdile, a apucat de spate pe voluntar și l-a dat afară. Când a vrut totuși să între din nou în biserică, au sărit și oamenii și i-au tras o păruială sfântă.

Furt în Bălgrad. In noaptea dintre Miercurea și Joia din săptămâna trecută s'a furat din edificiul primăriei orașului Alba-Iulia (Bălgrad) o ladă de bani (cassa Wertheim) înaltă de doi metri și jumătate, care era proprietatea însoțirilor de consum. Furtul a fost săvârșit între împrejurări de tot ciudate. Ușa și ferestrele odăii în care se găsea aceea ladă de fier, a fost a doua zi după furt închise ca oricând altădată. In tot timpul nopții a stat de pază înaintea primăriei un jandarm înarmat, care n'a auzit nici un zgomot înlăuntru. Până acum nu s'a dat de urma hoților.

Făină din Germania. Germania, pe lângă toată lipsa de bucate ce se simte la ea acasă, liferează 450 de vagoane pline cu făină pe seama Austriei. Civililor din Austria le ajunge aceasta făină tocmai o zi și jumătate; dar se va împărți numai locuitorilor din Viena.

Aviatorii de pe Zeppeline despre beutură. După un atac ce l'au făcut germanii cu Zeppelinele (baloanele) lor împotriva Angliei, căpitanul Mathey a făcut unui gazetar următoarea mărturisire: „Inainte de a începe expediția noastră am mâncat bine. In timpul expediției am luat din când în când câte-o înghițitură de cafea ori de ceai cald, păstrat în sticle. Noi nu bem nici un fel de beutură amețitoare, căci în timpul călătoriei noastre prin aer trebuie să fim trezi la cap, dar beutura ni-ar tulbura mințile.“

La Gravelotte. Un soldat care a luat parte la strașnica luptă dela Gravelotte povestește următoarea întâmplare.

Regimentul nostru a fost ținut în rezervă timp mai îndelungat în șanțuri bine apărate, de unde însă vedeam pe o lungă întindere lupta care se desfășura în fața noastră. Cu groaza în suflet priviam pierderile mari ce le pricinuia focul francez în șirul trupelor germane ce înaintau spre St. Privat. Atunci, în graba nebună a unui cal acoperit de spume, sosi un sol, care ne aducea și nouă porunca să înaintăm în spre locul de unde dușmanul ne împărțea moartea. Această poruncă pentru mulți dintre noi înseamnă ceasul de pe urmă.

In acele clipe de grea încercare, căpitanul nostru păși în fața companiei, ne privi drept în ochi și apoi ne zise: „Celce are să-și limpezească vre-un lucru înaintea lui Dumnezeu, acela să o facă numai decât, că peste cinci minute poate va fi prea târziu pentru dânsul. Descoperiți! La rugăciune!“

Aceste cuvinte ale căpitanului ni-au pătruns până în adâncul inimei noastre. Nu cred să ne fi rugat vre-odată cu atâta pătrundere, ca atunci. Eu îi voi fi căpitanului pururea recunoscător pentru mângăierea acelor sfinte clipe de rugăciune.

In clipele din urmă ale vieții ne putem găsi însă și noi, cari nu stăm în ploaia de gloanțe. De aceea, dacă avem vre-un lucru nelimpzit cu Dumnezeu, să ascultăm și noi de sfatul căpitanului de la St. Privat.

Negoțul pe frontul rusesc. Ministeriul de războiu a hotărât să facă cu puțință negoțul cu Rușii pe toată întinderea frontului rusesc. Până acum nu era iertat să facă schimb de mărfuri, decât pe linia armatei prime și a armatei a șaptea. Din cât se vede însă soldații n'au prea făcut târg bun, ci după un domn din Austria, s'au mulțumit să cumpere unii dela alții lucruri mai mici, de aducere aminte.

Când nu-i slobod să cumperi pământ. S. D. Tageblatt povestește următoarea întâmplare. Un anumit Tarsoly Gábor din Cârcedea avuse un împrumut cu întabulare dela Sparcassa din Sibiu, dar cu toate că anii treceau, el nu voia să plătească nici măcar camelele. Era destul de isteț să tot amâne licitația, până în sfârșit, banca tot puse mâna pe moșia lui. Dar când fu la adevărat, nici un ungur din Cârcedea nu voi să cumpere pământul lui Tarsoly dela Sparcassa. Aceia, cari îmbiau mai mult, dedeau 20 mii de coroane. La urmă un anumit Pop Gabor offeri prețul de 45 de mii de coroane. Sparcassa crezu, mai întâiu, că-i ungur și numai după aceea descoperi, că-i preotul român din Luna. Totuși îi dete lui moșia pe care ea cheltuieste peste 63 de mii, ca să nu aibă pierdere și mai mare. Acum se mișcă și ungurii din Cârcedea. Un anume Komaromi și tovarășii săi imbiară 60 de mii și depuseră un vadiu de 50 mii coroane. Sparcassa însă nu le mai putu primi, deoarece făcuse contractul cu părintele Gavrilă Pop. Contractul acesta însă nu fu întărit din partea expozitiei ministrului de agricultură din Cluj, iar în zilele trecute direcțiunea bunurilor provoacă Sparcassa, în numele ministrului, să dea pământul cu pricină, unei bănci ungurești din Budapesta, care are să-l plătească cu bani gata.

În chipul acesta părintele Gavrilă Pop fu despoiat, de ceea-ce D-Sa cumpărase prin contract.

Sășii aduc din Dobrogea Nemți în Ardeal. O gazetă din Cluj vestește, că Sășii din Ardeal au trimis o seamă de scrisori către Nemții din Dobrogea, prin cari îi poftesc să vină și să se așeze la noi în

Ardeal, pentru a întări aici numărul Sașilor, cari în timpul din urmă a început să scadă. În Dobrogea sunt de tot 13 sate cu vre-o 20—25 mii de Nemți, duși și așezați acolo de răposatul rege Carol. Deocamdată ar putea să se așeze în două sate, unde băncile săsești au moșie întinsă: în Crăciunel și în Obreja. În Crăciunel vreau să aducă vre-o 81 de familii și la fiecare familie să-i dea cel puțin 16 jugăre de pământ din cele 3 mii și 300 pe care le-a cumpărat acolo banca săsească. În Obreja are banca o moșie de 2300 jugăre, pe cari ar vrea să așeze cam 120 de familii. Pământul li s'ar da Nemților așa, ca să-l plătească în 50—60 de ani. Li s'ar face dealtminteri toate înlesnirile, ca să se simțească bine în Ardeal.

Regele Carol și muncitorii din Blumeau. O gazetă din Viena povestește următoarele: Muncitorii din Blumeau s'au plâns în scris regelui, că starea lor e de nesuferit din pricina hranei. Regele Carol i-a poftit la sine pe conducătorii de încredere ai muncitorilor, pentru-ca să-și spună păsurile cu graiu viu. Vineri înainte de masă regele i-a primit pe cei patru muncitori, cari și-au povestit amănunțit necazurile. Regele le-a făgăduit, că își va da toată silința să le ajute. Despre pace regele a spus:

„Imi puteți crede, că nimeni nu dorește mai mult pacea ca mine. De dimineața până seara n'am alt gând.“

Cea mai înaltă distincție pe seama

unui regiment compus din Români. După cât aflăm M. Sa regele Carol a distins regimentul 33 din Arad, cu o scrisoare de laudă pentru vitejia rară, pe care a dovedit-o în războiul de față. Această distincție este una dintre cele mai mari și mai alese. Regimentul 33, care se alcătuește, în cea mai mare parte din Români, s'a luptat pe toate fronturile cu o vitejie ne mai pomenită și a stat multă vreme sub comanda M. Sale, pe timpul când era moștenitor de tron.

Ne bucurăm din inimă de această distincție și nădăjduim, că și domni, cari sunt la cârmă în țară, vor recunoaște meritele bravilor români din jurul Aradului, cari au luptat atât de strălucit, pentru a-și câștiga cel puțin dreptul unui traiu liber și cinstit.

Japonia și Rusia. Cu prilejul deschiderii parlamentului din Tokio, ministrul președinte Japonez a făcut următoarele declarații: Stările din Rusia ne umplu de cele mai mari griji. Dorința noastră e, ca cât mai curând să ajungă la cârma Rusiei un guvern sigur. Disordinea se lățește acum și asupra Asiei răsăritene, pe care o neliniștește și aduce în nesiguranță. Dacă mișcările acestea vor amenința interesele noastre, guvernul va lua măsuri de apărare.

Și ministrul treburilor din afară ale Japoniei s'a alăturat la aceste declarații, adăugând, că Japonia nu va cruța nici o jertfă, ca să susțină stări pacifice în Asia răsăriteană.

După cum scrie gazeta italiană „Corriere della Serra“, guvernul japonez a înștiințat pe cel din Statele Unite al Americii, că are de gând să trimită mai multe corăbii de război la Vladivostok, ca să țină buna rânduială.

Dela Administrația „Gazetei Poporului“ se poate comanda următoarea serie:

Tâlcuirea Crezului sau Credința creștină

26 predici pentru popor, în care se tâlmăcesc pe înțelesul tuturor învățăturile bisericei noastre creștinești.

Serierea aceasta e tradusă de episcopul Nicodem.

Prețul 3 cor. și 20 fil. cheltuieli eu trimisul.

A ieșit de sub tipar:

Dr. I. Broșu,

Casa dela Jerihon, Omii și cuvântări bisericești.

Un volum de predici pe înțelesul tuturor de 270 de pagini. Se poate comanda din Arad, de la librăria diecezană, cu prețul de **6 cor. și porto 70 fil.**

Un băiat cu școală românească se primește

ca elev

la tipografia **G. Haiser**, strada Faurului Nr. 21

Abonați „GAZETA POPORULUI“!

foaie politică și culturală întocmită cu deosebire pentru trebuințele țaranului român dela noi.

Abonamentul costă:

Pe un an 15 cor.
Pe o jumătate de an 7 cor. 50 fil.
Pe 3 luni 4 cor.

Prețul unui număr 30 fil.

Săteni și ostași abonați
„GAZETA POPORULUI“!

Administrația: Dragonerwache 2
(Strada Gușteriții)